

Bruine beer in Spanje bedreigd

Robert Ketelaar

Een van de laatste plaatsen waar in Spanje de bruine beer nog voorkomt wordt bedreigd door de aanleg van een dam in de rivier de Carrion. Het betreft hier de Cantabrische populatie in het noordwesten van het Iberisch schiereiland.

De Valle de Pineda zal onder water komen te staan.

Foto Isabel Bermejo

De Cantabrische populatie van de bruine beer *Ursus arctos* wordt recentelijk geschat op 82-130 exemplaren (Colectivo Ecologista Palentino, 1986 en Verstrael, 1988). Deze populatie is opgedeeld in twee van elkaar gescheiden deelpopulaties. Rond 1950 was het slecht gesteld met de Cantabrische bruine beer als gevolg van een

hoge jachtdruk. Nadat enkele reservaten waren ingesteld en in 1973 de bruine beer in Spanje officieel werd beschermd, herstelde de populatie zich. Verslechtering en fragmentatie van het biotoop, verstoring als gevolg van illegale jacht, slecht bosbeheer en het afstappen van het traditionele agrarische systeem betekenen echter een toenemende bedreiging van de bruine beer. Verstrael (1988) zegt: "De perspectieven in Cantabrië zijn niet slecht, mits het hoofd kan

Foto Johan de Meester

worden geboden aan enkele wezenlijke bedreigingen, vooral het toerisme en de industrialisatie". De aanleg van de dam betekent echter een nieuwe ernstige bedreiging voor de bruine beer aldaar.

Negatieve effecten

Fuentas Carrionas (het gebied waarin de dam is gepland) is de kern van de kleine, oostelijke deelpopulatie van de bruine beer in Cantabrië (geschat op 13-20 bruine beren). Deze populatie is vanwege haar geringe grootte extra kwetsbaar door genetische isolatie. Valle de Pineda is een belangrijke cor-

ridor voor deze populatie. De dam zal precies een van de belangrijkste looproutes van de bruine beer kruisen (Purroy, 1988). Daarbij wordt de vallei in de winter door vrouwelijke beren met hun jongen gebruikt om voedsel te zoeken en te overwinteren. Het onder water zetten van deze vallei leidt tot een verdere fragmentatie van het territorium van de bruine beer. Aldus betekent het hoogstwaarschijnlijk het einde van deze oostelijke Cantabrische deelpopulatie.

Tevens zullen de overlast bij de aanleg van de dam (nieuwe toegangswegen en dus een verdere ontsluiting) en de veranderingen in landgebruik rond de dam (toerisme en sportactiviteiten,

veranderingen in agrarisch gebruik door het vruchtbaarder worden van het land) de negatieve effecten van de dam versterken.

Andere dieren

Het gebied is niet alleen belangrijk voor de bruine beer. Ook de populaties van veel andere soorten zoogdieren zullen negatief worden beïnvloed. In totaal werden 32 soorten zoogdieren in het gebied aangetroffen, waar onder vele zeldzame of bedreigde zoogdieren zoals de Pyreneese desman, sneeuwmuis, wolf, wilde kat er gems. Behalve voor zoogdieren is het gebied ook voor vogels, amfibieën en reptielen van belang. Zo heeft de International Council for Bird Preservation het gebied aangewezen als een IBA (Important Bird Area).

Ook u kunt land kopen en daarmee de bruine beer in Spanje beschermen. De Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie coördineert de campagne in Nederland en vraagt uw hulp door f15 (BF 300) te storten op giro 167040 van Algemeen Penningmeester NJN te Groningen. U koopt daarmee 1 vierkante meter land en krijgt te zijner tijd een contract opgestuurd en een kaart met de precieze locatie van het aangekochte stuk.

ningsprocedure te bemoeilijken verkopen ze delen van het land voor een symbolisch bedrag. Dit land wordt echter alleen verkocht indien het louter voor natuurbeschermingsdoeleinden wordt gebruikt en, indien het project niet doorgaat, het land wordt teruggegeven aan de oude eigenaren.

Literatuur

- Colectivo Ecologista Palentino, 1986. Informe sobre las alegaciones del embalse de Vidrieros (Palencia).
- Dendaletche, C., 1992. Evaluation du Programme Ours Espagnol (Cantabria, Asturias, Castilla-Léon, Galicia) dans le cadre de la Convention de Berne. Conseil l'Europe.
- Purroy, J., 1988. Informe sobre la influencia del protectado embalse de Pineda (Vidrieros, Palencia) en el Oso pardo (*Ursus arctos*) Cantabrico. Universidad de Leon, departamento de biologia animal.
- Verstraet, T.J., 1988. De verspreiding van de bruine beer *Ursus arctos* in Europa. Lutra 31:44-61.

Protest

Vele natuur- en milieuorganisaties en wetenschappers hebben inmiddels de negatieve effecten van de aanleg van de dam onderstreept. De laatste in de rij was de Raad van Europa die zich erg bezorgd toonde (Dendaletche, 1992). De Spaanse overheid lijkt echter moeilijk te overtuigen.

Om volgens de Spaanse wetgeving als direct belanghebbend te worden beschouwd (wat het recht geeft juridisch protest aan te tekenen) hebben Spaanse natuur- en milieuorganisaties land aangekocht. Om de onteige-

Robert Ketelaar, Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Bokkingshang 1, 7411 GG Deventer.